

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Podkarpacka Delegatura w Rzeszowie

DPR.410.35.2.2026

Pan
Jacek Maternia
Wójt
Gminy Krasne
36-007 Krasne 121

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/019 Transport zbiorowy w miastach

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Krasne 36-007 Krasne 121
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Maternia, Wójt Gminy Krasne ¹ , od 24 kwietnia 2024 r. W okresie wcześniejszym funkcję tę pełnił Wilhelm Woźniak – od 5 listopada 2018 r. do 23 kwietnia 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie transportu zbiorowego i realizacja tych planów. 2. Organizacja i zarządzanie publicznym transportem zbiorowym. 3. Integracja publicznego transportu zbiorowego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do 30 czerwca 2025 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeżeli mają one istotny wpływ na ustalenia i oceny kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Podkarpacka Delegatura w Rzeszowie.
Kontrolerzy	Edward Lis, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/145/2025 z dnia 12 listopada 2025 r. Barbara Lew, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/134/2025 z dnia 8 października 2025 r.

(Akta kontroli tom I: str. 2-6)

¹ Dalej: Wójt.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli Wójt Gminy Krasne⁴ w okresie objętym kontrolą (2022 r. – I półrocze 2025 r.) wykonywał ustawowe zadania w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy.

W ww. okresie organizatorem publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy była Gmina Miasto Rzeszów (operatorem Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Rzeszowie⁵) oraz związek międzygminny działający pod nazwą Związek Gmin „Podkarpacka Komunikacja Samochodowa”⁶ (operatorem Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej S.A. w Rzeszowie⁷). Związek Gmin funkcjonował na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym⁸, a Gmina była jego członkiem. Zadania Związku Gmin określał uchwalony statut. Gmina wykonywała swoje prawa w Związku Gmin przez swoich przedstawicieli, którzy brali udział w zgromadzeniach Związku.

Urząd nie uzyskiwał od mieszkańców Gminy w sposób stały (regularny) informacji dotyczących funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy. Badania dotyczące oceny jakości funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy przeprowadzane były przez podmioty zewnętrzne, na podstawie zleceń operatorów.

Gmina ze względu na liczbę mieszkańców nie przekraczającą 50 000, nie miała obowiązku opracowywania planu transportowego.

Standardy jakościowe w zakresie realizacji przewozów zawarte były w porozumieniach z Gminą Miastem Rzeszów, statucie i uchwałach Związku Gmin oraz porozumieniu z Województwem Podkarpackim – dotyczących funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy.

Pojazdy obsługujące pasażerów Gminy były dostosowane dla osób niepełnosprawnych, wózków inwalidzkich i wózków dla dzieci.

Urząd opracował i wdrożył zasady korzystania z przystanków. Każda miejscowość w Gminie posiadała wystarczającą liczbę przystanków i kursów, a liczba przystanków autobusowych była dostosowana do potrzeb mieszkańców. Przystanki były wyposażone w aktualne rozkłady jazdy.

Gmina na swoim terenie utworzyła dwa parkingi: jeden przy stacji kolejowej Strażów, drugi przy stacji kolejowej Rzeszów-Załęże – w celu umożliwienia mieszkańcom korzystania z publicznego transportu kolejowego.

W okresie objętym kontrolą systematycznie wzrastała liczba przewiezionych pasażerów publicznego transportu zbiorowego, a tempo tego wzrostu było wyższe niż tempo wzrostu liczby mieszkańców Gminy.

Urząd rozpatrywał wpływające od mieszkańców skargi, wnioski, prośby i petycje – dotyczące funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy.

Finansowanie publicznego transportu zbiorowego dokonywane było zgodnie z zasadami ustalonymi w wyniku zawartych porozumień, umów i podjętych uchwał.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Gmina lub Urząd.

⁵ Dalej: MPK lub ZTM.

⁶ Dalej: Związek Gmin lub Organizator.

⁷ Dalej: PKS.

⁸ Dz. U. z 2025 r. poz. 285, ze zm.

Gmina nie miała zorganizowanego systemu gromadzenia i wykorzystywania informacji dotyczących potrzeb mieszkańców w zakresie organizacji i jakości funkcjonowania zbiorowego transportu publicznego na terenie Gminy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

1. Planowanie transportu zbiorowego i realizacja tych planów.

1.

Gmina zajmuje obszar o powierzchni 39,1 km² i obejmuje 4 miejscowości: Krasne, Malawa, Palikówka i Strażów.

Publiczny transport autobusowy powierzono 2 podmiotom, tj. Związkowi Gmin i Gminie Miasto Rzeszów, w której imieniu zadanie to wykonywała jednostka budżetowa - Zarząd Transportu Miejskiego w Rzeszowie, a operatorem było MPK. Ponadto na terenie Gminy realizowany był przez Podmiejską Kolej Aglomeracyjną⁹ publiczny transport kolejowy. W czasie trwania kontroli na terenie Gminy funkcjonowało siedem linii autobusowych, które łączyły Gminę z Rzeszowem. Ponadto mieszkańcy mogli korzystać z dwóch stacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.¹⁰, położone na terenie Gminy: w miejscowości Strażów oraz stacji w miejscowości Załęże położonej w Gminie Rzeszów.

Urząd nie uzyskiwał od mieszkańców w sposób stały (regularny) informacji dotyczących funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy i nie posiadał procedur wewnętrznych w tym zakresie. Do Urzędu wpływała korespondencja od mieszkańców Gminy i użytkowników publicznego transportu zbiorowego, dotycząca funkcjonowania tego transportu. W okresie objętym kontrolą wpłynęło łącznie 6 pism i były to prośby, wnioski, petycje/pytania i jedna skarga. Korespondencja ta dotyczyła m.in. problemów związanych z częstotliwością kursów, godzinami przyjazdów/odjazdów i przystankami linii 402 i 403. Informacje wynikające z korespondencji mieszkańców przekazywane były do operatorów celem ich wykorzystania dla poprawy funkcjonowania zbiorowego transportu publicznego. Urząd otrzymywał od operatorów zawiadomienia o sposobie wykorzystania ww. informacji. Urząd każdorazowo odpowiadał na wniesioną przez mieszkańców korespondencję w tym zakresie.

Tematyka funkcjonowania transportu publicznego (w tym uruchomienia linii nr 6) była także przedmiotem zebrania wiejskiego w miejscowości Malawa¹¹.

Wójt gminy wyjaśnił, że *Gmina nie pozyskiwała innych (oprócz opisanych powyżej) informacji dotyczących zmieniających się potrzeb związanych z transportem publicznym, jednakże dla potrzeb Gminy analiz komunikacyjnych dokonywały PKS i MPK zawierając umowy z podmiotami zewnętrznymi.*

(Akta kontroli tom I: str. 7-43)

2.

Gmina nie miała obowiązku sporządzania planów transportowych wymaganych przepisem z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o ptz, ze względu na liczbę mieszkańców nie przekraczającą 50 000.

Natomiast Związek Gmin opracował „Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla gmin tworzących Podkarpacką

⁹ Dalej: PKA.

¹⁰ Dalej: PKP.

¹¹ Protokół nr I/2024 z dnia 22 września 2024 r.

Komunikację Samochodową”, a ZTM opracował „Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego”.

(Akta kontroli tom I: str.44-145)

3.

W strategii rozwoju Gminy na lata 2022-20230 ujęto tematykę związaną z transportem publicznym – m.in. założono poprawę dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu oraz rozwój transportu publicznego, rozwój powiązań komunikacyjnych i zintegrowanego systemu transportu publicznego, wspieranie systemu zrównoważonego transportu wraz z węzłami intermodalnymi P&R, B&R. Przeprowadzono analizę SWOT, z której wynikało, że 65% mieszkańców nie jest zadowolonych z transportu publicznego. W celach strategicznych ujęto budowanie oczekiwanej przez mieszkańców „miejskości” m.in. przez wysoką częstotliwość funkcjonowania transportu publicznego oraz rozwijanie systemu jego dostępności.

W projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy na lata 2019-2034 w rozdziale związanym z transportem określono jako cel szczegółowy wzrost konkurencyjności ofert transportu zbiorowego. Zakres tematyczny planu odnosił się do działań m.in. w sektorze mieszkalnictwa indywidualnego, budownictwa publicznego gmin, a także transportu prywatnego i publicznego.

(Akta kontroli tom I: str. 146-225)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina nie miała obowiązku sporządzania planów transportowych. Urząd nie uzyskiwał od mieszkańców w sposób stały (regularny) – informacji dotyczących funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy i nie posiadał procedur wewnętrznych w tym zakresie. Gmina gromadziła korespondencję od mieszkańców – w postaci skarg, petycji i wniosków – dotyczących funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego.

OBSZAR

2. Organizowanie i zarządzanie transportem zbiorowym.

1.

W okresie objętym kontrolą teren Gminy w zakresie zbiorowego transportu publicznego obsługiwany był przez trzech operatorów: dwóch autobusowych – PKS S.A. i MPK oraz jednego kolejowego – PKA.

Gmina przystąpiła 30 stycznia 2017 r.¹² do Związku Gmin. Zgodnie ze Statutem Związku Gmin¹³ do zakresu działań Zarządu Związku należało m.in.: określenie potrzeb przewozowych na terenie Związku i poza jego obszarem, koordynowanie rozkładów jazdy przewoźników na terenie działania Związku oraz współpraca z koordynatorami na podstawie zawartego porozumienia, współpraca w kształtowaniu połączeń komunikacyjnych o zasięgu regionalnym i krajowym, nadzór nad dystrybucją biletów, kontrolą liniową i biletową oraz systemem informacji pasażerskiej, a także zawieranie umów na świadczenie usług przewozowych.

Na dzień 30 czerwca 2025 r. na terenie Gminy PKS zapewniał pięć linii komunikacyjnych na trasach:

¹² Uchwała nr XXXII/255/2017 Rady Gminy Krasne. Do Związku wchodziły Gminy: Trzebownik, Boguchwała, Krasne, Głogów Młp. Chmielnik, Czarna, Tyczyn.

¹³ Statut Związku Gmin z 30 stycznia 2017 r.

Rzeszów - Malawa przez Malawa Kolonia (linia 206),
Rzeszów - Krasne - Palikówka (linia 400),
Rzeszów - Krasne - Strażów - Krzemienica (linia 401),
Rzeszów - Krasne - Wólka przez Mała Kolonia /Krasne (linia 402),
Rzeszów - Krasne - Palikówka - Czarna (linia 403).

(Akta kontroli tom I: str. 226-304)

Gmina zawarła porozumienie z Gminą Miasto Rzeszów, którego przedmiotem było powierzenie wykonywania zadań Gminy w zakresie prowadzenia publicznego transportu zbiorowego na terenie miejscowości Malawa. W imieniu Gminy Miasta Rzeszów zadanie wykonywała jednostka budżetowa - ZTM w Rzeszowie, a operatorem było MPK w Rzeszowie.

Porozumienia zawarto na czas określony, na trasy z dworca lokalnego w Rzeszowie i tak:

- od 1 do 30 września 2024 r. na trasę Albigowa Skrzyżowanie Młyn (linia 46),
- od 1 października do 31 grudnia 2024 r. na trasy Albigowa Skrzyżowanie Młyn (linia 46) i Malawa OSP (linia 6),
- od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r. na trasę Malawa OSP (linia 6).

Gmina nie zawarła umowy na kontynuację usługi transportu publicznego wykonywanego przez ZTM na trasie nr 46 Młyn Albigowa Skrzyżowanie ze względu na wysokie koszty ustalone przez Gminę Miasto Rzeszów.

Zgodnie z zawartym porozumieniem, Gmina wnosila tytułem refundacji opłatę za linię nr 46 na konto Gminy Miasta Rzeszów: za pierwszy miesiąc (wrzesień 2024 r.) w wysokości 304,00 zł i po 887,05 zł za kolejne 3 miesiące.

ZTM¹⁴ pismem z dnia 6 listopada 2024 r. poinformował Wójta Gminy, że koszt usługi prowadzenia transportu publicznego od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r. za linię nr 6 wyniesie 42 179 zł (przyjęto stawkę 5,27 zł/wozokilometr), a za linię nr 46 wyniesie 112 313 zł (przyjęto stawkę 10,31 zł/wozokilometr).

13 listopada 2024 r. odbyło się wspólne posiedzenie Komisji Budżetu i Gospodarki oraz Oświaty i Spraw Społecznych Rady Gminy, podczas którego Komisje wyraziły zgodę na utrzymanie linii nr 6 i nie wyraziły zgody na utrzymanie linii nr 46.

14 listopada 2024 r. Wójt skierował pismo do ZTM z potwierdzeniem woli zawarcia na 2025 r. porozumienia na usługi transportu publicznego linii nr 6 oraz prośbę o ponowne, wnikliwe przeanalizowanie zaproponowanej wysokości stawki dotyczącej linii 46.

Ze względu na pochodzące od mieszkańców ustne sygnały w sprawie zatrzymywania się autobusów linii 46 na przystankach położonych w Malawie, Wójt Gminy podjął rozmowy z ZTM mające na celu obniżenie opłat proponowanych przez ZTM z tego tytułu, aby w ten sposób zadośćuczynić ww. oczekiwaniom mieszkańców Malawy.

Wójt Gminy wyjaśnił: *przed dniem 14 listopada 2024 r. jako Wójt Gminy Krasne podjąłem rozmowy negocjacyjne w celu utrzymania linii nr 46 z możliwością jej zatrzymywania się w miejscowości Malawa, zarówno z Dyrektorem Zarządu Transportu Miejskiego w Rzeszowie – Panem Łukaszem Dziągwą, jak również Zastępcą Prezydenta Miasta Rzeszowa – Panem Grzegorzem Wroną, odpowiedzialnym wówczas za tematy związane z organizacją transportu publicznego. Niestety, pomimo podjętych rozmów i przedstawionych argumentów,*

¹⁴ Pismo znak OP.PO.4101.33.2024, data wpływu oryginału 14 listopada 2024 r.

negocjacje nie przyniosły oczekiwanego rezultatu i nie zakończyły się zawarciem porozumienia umożliwiającego utrzymanie linii nr 46 z postojem na przystankach w miejscowości Malawa, na warunkach finansowych akceptowalnych przez Gminę.

(Akta kontroli tom I: str. 245-258, 283-294)

Trzecim przewoźnikiem w okresie objętym kontrolą była PKA. Gmina w dniu 29 czerwca 2017 r. zawarła porozumienie z Województwem Podkarpackim, dotyczące wsparcia utrzymania trwałości projektu „Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej – PKA w latach 2021-2025”. Zgodnie z zapisem § 6 tego porozumienia – strony zobowiązały się w ramach podmiejskiej kolei aglomeracyjnej do wdrażania biletu zintegrowanego na obszarze działania PKA, uprawniającego do korzystania z różnych środków transportu wszystkich organizatorów w systemie publicznego transportu zbiorowego na obszarze Miasta Rzeszowa i gmin, do których będzie docierać PKA.

W dniu 23 lutego 2021 r. Gmina zawarła umowę z Województwem Podkarpackim o pomocy finansowej w celu wsparcia utrzymania trwałości ww. projektu. W ramach tej umowy Województwo Podkarpackie zobowiązało się do wypełniania obowiązków organizatora¹⁵ oraz zapewnienia organizacji i nadzoru nad prawidłowym przebiegiem przewozów zgodnie z rozkładem jazdy.

(Akta kontroli tom I: str. 295-307)

Gmina przekazała organizację i zarządzanie i nadzorowanie publicznym transportem zbiorowym innym podmiotom, i tak: Związek zgodnie ze statutem wykonywał przekazane mu zadania gmin - członków Związku w zakresie lokalnego transportu zbiorowego w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność, a ZTM zgodnie z uchwałą¹⁶ organizował i nadzorował publiczny transport zbiorowy na terenie Gminy Miasto Rzeszów oraz gmin, z którymi Gmina Miasto Rzeszów zawarła porozumienie międzygminne.

Ww. porozumienia dotyczyły autobusowego transportu zbiorowego na terenie gminy.

W porozumieniu ZTM zobowiązany został do:

- wywieszania rozkładów jazdy,
- kontroli i egzekwowania przestrzegania regularnego i punktualnego kursowania autobusów,
- używania do wykonywania transportu sprawnych i właściwie oznakowanych pojazdów,
- aktualizacji informacji przystankowej na przystankach oraz dworcach w przypadku zmiany, zniszczenia lub kradzieży rozkładu jazdy.

Warunki obsługi podróżnych oraz przepisy porządkowe związane z przewozem osób i bagażu środkami publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy każdorazowo określała odpowiednia uchwała Rady Miasta Rzeszowa, dotycząca także przewozów na terenie Gminy Krasne.

W uchwałach tych określone zostały prawa podróżnych do: godziwych i bezpiecznych warunków podróżowania zgodnie z rozkładem jazdy, kulturalnego – z poszanowaniem godności osobistej podróżnych – postępowania przez kierujących autobusami, pracowników nadzoru ruchu i osób kontrolujących. Określono także, iż w przypadkach nadzwyczajnych, np. zagrożenie zdrowia lub życia – kierowca ma prawo do zmiany trasy lub skorzystania z pomocy służb, w szczególności: Policji, Straży Miejskiej, itp. W przypadku awaryjnej zmiany trasy kierowca lub pracownicy nadzoru ruchu

¹⁵ Określonych w art. 15 i 43 ustawy o transporcie publicznym.

¹⁶ Z dnia 7 lipca 2015 r.

zobowiązani są do poinformowania podróżnych o zmianie przebiegu ustalonej trasy.

Zawarto również przepisy związane z bezpieczeństwem przejazdu, dotyczące przewozu osób, zwierząt i rzeczy.

W porozumieniach z Gminą Miastem Rzeszów Gmina Krasne zobowiązała się do:

- nieodpłatnego udostępniania na rzecz Gminy Miasta Rzeszów przystanków komunikacyjnych, dworców oraz pętli położonych na jej terenie w celu realizacji porozumienia,
- ponoszenia kosztów i opłat związanych z ewentualną odpłatnością za użytkowanie przystanków komunikacyjnych, dworców oraz pętli położonych na nieruchomości niebędącej jej własnością, a położonych na jej terenie,
- utrzymania w czystości, zimowego odśnieżania oraz konserwacji nawierzchni (jezdnie, zatoki, chodniki) na drogach gminnych, w obrębie przystanków i pętli położonych na jej terenie,
- utrzymywania i naprawiania na własny koszt przystanków komunikacyjnych oraz wyposażenia przystanków komunikacyjnych, których jest właścicielem lub zarządzającym,
- ponoszenia wszelkich kosztów zmiany lokalizacji przystanków komunikacyjnych, dworców oraz pętli położonych na jej terenie, w tym kosztów uzgodnień i wykonania niezbędnych prac z tym związanych,
- informowania Gminy Miasto Rzeszów o wszelkich utrudnieniach na trasach objętych porozumieniem,
- refundowania kosztów świadczenia przez Gminę Miasto Rzeszów usług w zakresie prowadzenia lokalnego transportu zbiorowego na terenie Gminy Krasne w formie dotacji celowej na rzecz Gminy Miasto Rzeszów.

Gmina jako członek Związku Gmin zobowiązana była na podstawie Statutu Związku (analogicznie jak inne gminy – członkowie Związku) do:

- przekazania na rzecz Związku niezbędnego dla realizacji zadań majątku i urządzeń,
- wnoszenia wpłaty członkowskiej na dany rok, określonej uchwałą Zgromadzenia Związku,
- czynnego udziału w pracach Związku,
- ponoszenia świadczeń na rzecz Związku ustalonych uchwałą uprawnionych organów.

Gmina zawarła z Województwem Podkarpackim porozumienie dotyczące utrzymania projektu pn. „Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej – PKA” na lata 2021- 2025¹⁷. Zgodnie z ww. porozumieniem Gmina zobowiązana była m.in. do:

- złożenia projektu uchwały na posiedzenie Rady Gminy, o udzieleniu pomocy finansowej Województwu Podkarpackiemu przekazywanej w formie dotacji celowej w latach 2021-2025 na zadanie pn. „Organizowanie kolejowych przewozów pasażerskich realizowanych w ramach Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej – PKA”,
- złożenia projektu uchwały na posiedzenie Rady Gminy, o określeniu wysokości sumy, do której organ wykonawczy Gminy może samodzielnie zaciągać zobowiązania,
- przekazania podjętych ww. uchwał Rady Gminy – Wojewodzie Podkarpackiemu,

¹⁷ Porozumienie dotyczące wsparcia utrzymania trwałości projektu pn. „Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej – PKA” na lata 2021- 2025” podpisane w dniu 29 czerwca 2017 r. przez Gminę Krasne i Województwo Podkarpackie.

- wdrożenia wspólnie z Województwem Podkarpackim biletu zintegrowanego na obszarze działania PKA uprawniającego do korzystania z różnych środków transportu wszystkich organizatorów w systemie publicznego transportu zbiorowego na obszarze miasta Rzeszowa i gmin, do których będzie docierać PKA.

W aktach dotyczących publicznego transportu zbiorowego zawartych z ww. partnerami w zakresie praw i obowiązków Gmina posiadała m.in. prawo do:

- korzystania z zasad i warunków przewozów pasażerskich na terenie Gminy analogicznych jak na terenie miasta Rzeszowa (Gmina Miasto Rzeszów - ZTM),
- udziału w Zgromadzeniu Związku poprzez swoich przedstawicieli, w tym czynne i bierne prawo wyboru do organów Związku, podejmowania inicjatyw i zgłaszania wniosków (ZG PKS),
- wymagania od Województwa Podkarpackiego wypełniania obowiązków organizatora publicznego transportu zbiorowego, zapewnienia organizacji i nadzoru nad prawidłowym przebiegiem przewozów zgodnie z rozkładem jazdy pociągów (PKA).

Standardy jakościowe w zakresie realizacji przewozów określały:

- 1) w przypadku Gminy Miasto Rzeszów (ZTM w Rzeszowie – operator MPK Rzeszów): uchwała nr XIII/249/2015 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 7 lipca 2015 r. w sprawie określenia przepisów porządkowych związanych z przewozem osób, rzeczy lub zwierząt środkami publicznego transportu zbiorowego¹⁸,
- 2) w przypadku ZG PKS: umowa, zawarta pomiędzy organizatorem (ZG PKS) a operatorem (PKS S.A.) o świadczenie usług w zakresie transportu zbiorowego¹⁹,
- 3) w przypadku Województwa Podkarpackiego (PKA - operator POLREGIO Sp. z o. o.): porozumienie dotyczące wsparcia utrzymania trwałości projektu pn. „Budowa Podmiejskiej Kolei Aglomeracyjnej – PKA” na lata 2021- 2025” zawarte pomiędzy Gminą Krasne a Województwem Podkarpackim.

Zakres standardów dotyczył m.in.: wykonywania przewozów osób na poszczególnych liniach komunikacyjnych zgodnie z rozkładami jazdy, wykonywania przewozu osób środkami transportu przystosowanymi do przewozu osób oraz odpowiadającymi wymogom technicznym, przestrzegania zasady, iż wsiadanie i wysiadanie pasażerów odbywają się tylko na przystankach komunikacyjnych lub dworcach określonych w rozkładzie jazdy, zapewnienia podróżnym odpowiednich warunków bezpieczeństwa i higieny oraz komfortu podróży i należytej obsługi podróżujących, wykonywanie przewozu osób środkami transportu przystosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych, monitorowanie natężenia ruchu pasażerskiego, zapewnienia wykonywania przewozów przez kierowców o wymaganych kwalifikacjach, znających język polski oraz przepisy taryfowe i porządkowe, informowanie o przeszkodach w wykonywaniu kursów, w tym ich odwołaniu, gromadzenia i wykorzystywania informacji od pasażerów w zakresie jakości świadczonych usług przewozowych.

¹⁸ Uchwała nr XIII/249/2015 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 7 lipca 2015 r. w sprawie określenia przepisów porządkowych związanych z przewozem osób, rzeczy lub zwierząt środkami publicznego transportu zbiorowego, w gminnych przewozach pasażerskich na terenie Gminy Miasto Rzeszów (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 20 lipca 2015 r. poz. 2202).

¹⁹ Umowa o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego zawarta w dniu 31 grudnia 2021 r. pomiędzy Związkiem Gmin „Podkarpacka Komunikacja Samochodowa”, a Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej w Rzeszowie Spółką Akcyjną.

Gmina jako członek Związku Gmin realizowała w okresie objętym kontrolą swoje uprawnienia nadzorcze i członkowskie, wynikające ze Statutu Związku, w szczególności przez udział swoich przedstawicieli w Zgromadzeniach Związku (zgodnie z statutem Związku w skład Zgromadzenia wchodzi wójtowie, burmistrzowie gmin – członków Związku oraz po jednym dodatkowym przedstawicielu z gmin wybranym przez radę gminy – członka Związku) oraz przez czynne i bierne prawo wyboru do organów Związku, podejmowania inicjatyw i zgłaszanie wniosków.

Funkcjonujące w Gminie mechanizmy zarządzania publicznym transportem zbiorowym umożliwiały prawidłową realizację zawartych porozumień i umów, w tym: w zakresie sprawnej organizacji transportu, przestrzegania przyjętych standardów jakościowych oraz wzajemnych rozliczeń z podmiotami – partnerami Gminy w tym zakresie.

Ponadto Wójt Gminy wyjaśnił, że *w Gminie mechanizm zarządzania transportem zbiorowym odbywa się w oparciu o bezpośredni kontakt mieszkańców z tutejszym Urzędem. Na podstawie zebranych od mieszkańców informacji planowane są ewentualne korekty w rozkładach jazdy czy przebiegu tras autobusowych. Zgodnie ze statutem Związku Gmin, Gmina poprzez Delegatów do Zgromadzenia Związku Gmin PKS ma możliwość zarządzania transportem zbiorowym poprzez czynny udział i wpływ na organizację transportu na terenie Związku (w tym Gminy Krasne). Delegaci do Zgromadzenia mają możliwość podejmowania Uchwał dotyczących organizacji publicznego transportu zbiorowego, jak np. uchwały w sprawie ustalenia cen za przejazdy biletowe, regulamin przewozu osób i rzeczy, integracji i współpracy z innymi organizacjami transportu w sprawie przystąpienia do wyrażenia zgody na realizację zadań inwestycyjnych, dotyczących zakupu autobusów przy uwzględnieniu potrzeb przewozowych gmin. Każda z gmin członkowskich ma możliwość ustalania wszelkich potrzeb w trybie roboczym²⁰ z Organizatorem lub Operatorem.*

W ZTM w Rzeszowie dobór, eksploatacja oraz utrzymanie taboru autobusowego należą do kompetencji Miejskiego Przedsiębiorstwa komunikacyjnego – Rzeszów Sp. z o.o.

Zadania związane z realizacją obowiązków w zakresie transportu publicznego wykonywane były w Referacie Infrastruktury przez Inspektora do spraw infrastruktury drogowej i transportu publicznego. Do jego zadań należało m.in. przygotowywanie projektów pism w zakresie współpracy: ze Związkiem Gmin PKS, dotyczących planowania, organizowania i zarządzania transportu zbiorowego oraz z ZTM w Rzeszowie - dotyczących funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie Gminy, przygotowywania projektów uchwał w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, a także warunków i zasad korzystania z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina²¹.

Pracownik wykonujący ww. obowiązki ukończył szkolenie pt. „Zasady organizowania i wykonywania przewozów drogowych w transporcie publicznym w roku 2017 i perspektywy na kolejne lata”.

(Akta kontroli tom I: str. 226-368)

²⁰ Mailowo, pisemnie, telefonicznie.

²¹ Uchwały Rady Gminy nr: XXXIX/280/2021 z dnia 31 maja 2021 r.; LVI z dnia 29 września 2022; LVIII/447/2022 z dnia 2 grudnia 2022 r.; LXIV/487/2023 z dnia 27 kwietnia 2023 r.; XXIII/169/2025 r. z dnia 17 października 2025 r.

Standardy usług związanych z transportem autobusowym były jednolite dla terenu Gminy Miasta Rzeszowa i Gminy Krasne, zgodnie z zapisami § 3 porozumienia z ZTM i uchwałą z 7 lipca 2025 r. oraz statutem PKS.

W okresie objętym kontrolą liczba kontroli przeprowadzonych przez operatorów²² wynosiła: 277 (w 2020 r.), 329 (w 2021 r.), 397 (w 2022 r.), 1.232 (w 2023 r.), 2.178 (w 2024 r.) i 776 w I półroczu 2025 r.

Praca przewozowa świadczona przez PKS i ZTM Rzeszów (liczona w wozokilometrach) wyniosła: 372 205 (w 2020 r.), 399 472 (w 2021 r.), 408 343 (w 2022 r.), 390 880 (w 2023 r.), 398 215 (w 2024 r.) i 194 435 (w I półroczu 2025 r.).

Praca przewozowa świadczona przez PKS i ZTM Rzeszów (liczona w pasażerokilometrach) wyniosła: 2 978 756 (w 2020 r.), 3 203 743 (w 2021 r.), 3 716 739 (w 2022 r.), 3 632 682 (w 2023 r.), 3 542 803 (w 2024 r.) i 1 949 490 (w I półroczu 2025 r.).

W okresie objętym kontrolą liczba kontroli przeprowadzonych przez ZTM i PKS wzrosła z 379 w 2022 r. do 2178 w 2024 r. i nie była uzależniona od wzrostu lub spadku pracy przewozowej.

W okresie objętym kontrolą nie wzrastała liczba skarg przekazanych do Gminy przez mieszkańców, a dotyczących usług publicznego transportu zbiorowego.

(Akta kontroli tom I: str. 8-34, 226-282, tom II: str. 170)

W zakresie funkcjonowania usług kolejowych przewozów pasażerskich, Marszałek Województwa Podkarpackiego wyjaśnił, że:

1) Województwo Podkarpackie co roku, po zakończeniu roku rozliczeniowego, zleca biegłemu rewidentowi wykonanie kontroli finansowej wypłaty/rozliczenia rekompensaty m.in. za usługę PKA (która również obejmuje obszar gminy Krasne). W określonym terminie przeprowadzone były 4 ww. kontrole obejmujące rok rozliczeniowy 2021, 2022, 2023 i 2024. Ponadto w zakresie świadczenia usług kolejowych pracownicy Urzędu Marszałkowskiego wykonują kontrolę jakości świadczenia tych usług na wybranych trasach poprzez jazdę pociągami, a także całoroczną bieżącą kontrolę stanu technicznego taboru, obejmującą przekazywane przez Przewoźnika informacje dotyczące awarii pojazdów, jak również kontrole jakości zainicjowane wpływającymi skargami pasażerów i kontrole punktualności po każdym kwartale sprawozdawczym, przeprowadzane w oparciu o przedłożone sprawozdania kwartalne. Nadto Przewoźnik we własnym zakresie przeprowadza m.in. badanie opinii pasażerów. Informacje zawarte w raporcie z badania opinii pasażerów również podlegają sprawdzeniu przez Organizatora. Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/782 z dnia 29 kwietnia 2021 r. dotyczącym praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym, Przedsiębiorstwa kolejowe mają obowiązek prawny określenia norm jakości obsługi (art. 29) i publikuje wyniki w zakresie ich wdrożenia co dwa lata od czerwca 2023 r. Ostatni raport przewoźnika kolejowego, który świadczy usługi dla Województwa Podkarpackiego firmy POLREGIO S.A., został opublikowany na stronie Przewoźnika, jako dokument z czerwca 2025 r. „Sprawozdanie z realizacji norm jakości obsługi za lata 2023-2024”,

²² Dane dotyczą komunikacji autobusowej świadczonej przez PKS i ZTM Rzeszów.

- 2) praca przewozowa jaka została wykonana w latach 2021-2025 (I połowa) na obszarze Gminy Krasne wynosi 203 354,48 pockm (pociągokilometrów) oraz 4 080 762 pasażerokilometrów,
- 3) w obrębie Gminy Krasne kursowały pociągi relacji Rzeszów - Przeworsk - Rzeszów,
- 4) średnia liczba kursów w dobie wynosiła 22 pociągi,
- 5) liczba pasażerów wsiadających i wysiadających na terenie Gminy Krasne w całym ww. okresie wyniosła 481 052,
- 6) średni koszt pociągokilometra wyniósł 41,12 zł.

(Akta kontroli tom I: str. 315-318)

2.

Przystanki poddane oględzinom (ich oznakowanie) na wszystkich trasach były zgodne z wykazem oraz załącznikiem²³ (mapą) przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym była Gmina Krasne.

Do Gminy nie złożono żadnych wniosków ani petycji dotyczących zwiększenia liczby przystanków. Składane wnioski dotyczyły zatrzymywania się autobusów na terenie Rzeszowa.

Sytuacja dotycząca niezatrzymywania się autobusów linii 46 na przystankach położonych na terenie miejscowości Maława została przedstawiona w pkt 1 obszaru 2 niniejszego wystąpienia.

Zapewniony został dostęp do informacji pasażerskiej na stronach internetowych Urzędu Gminy²⁴ (zamieszczono m.in. informacje dotyczące transportu publicznego wykonywanego przez MPK²⁵, przez PKS S.A. oraz informacje dotyczące zintegrowanych biletów okresowych POLREGIO i PKS), a także przez aktualne rozkłady jazdy umieszczone na przystankach komunikacji autobusowej.

(Akta kontroli tom I: 319-367, tom II: str. 117-169)

Na przystankach nie było możliwości zakupu biletów. Bilety można było kupić w autobusie u kierowcy.

W Gminie utworzono dwa parkingi. Jeden powstał w związku z zadaniem „Budowa drogi na terenie miejscowości Krasne do stacji kolejowej Rzeszów - Załęże²⁶”. Inwestycja została zakończona w lipcu 2021 r.

W zakresie inwestycji wykonano m.in. odcinek drogi ok. 300 m wraz z placem do zawracania i parkingiem na 20 miejsc postojowych, w tym dwa miejsca przeznaczone dla osób niepełnosprawnych.

Drugi parking powstał na podstawie umowy²⁷ z dnia 20 czerwca 2025 r. zawartej przez Gminę z Polskimi Kolejami Państwowymi S.A. na wynajęcie nieruchomości gruntowej²⁸ na okres 3 lat, stanowiącą teren kolejowy o powierzchni 1100 m² w miejscowości Strażów. Podmiot najmu został określony jako „wyłącznie na parking tymczasowy ogólnodostępny”. Został oddany do użytku 19 sierpnia 2025 r.

(Akta kontroli tom I: str. 369-387, tom II: str. 2-24)

²³ Załącznik do uchwały.

²⁴ <https://www.gminakrasne.pl>

²⁵: <http://zgpk.s.rzeszow.pl/> oraz <https://zgpk.s.e-bip.org/>

²⁶ Protokół końcowego odbioru robót z dnia 23 lipca 2021 r.

²⁷ Umowa najmu nr KNKR7.022.KB.7758.2025 z dnia 20 czerwca 2025 r.

²⁸ O numerze ewidencyjnym 358/4 obręb Strażów.

Dokonano oględzin w 13 punktach wszystkich tras na terenie Gminy, w tym w 6 miejscach przystanków/pętli zawracania autobusów²⁹ i 14 przystanków³⁰ na trasach przejazdu (zlokalizowanych po obu stronach ulicy).

W jednym przypadku pętla służyła do zawracania i ewentualnego postoju autobusu w oczekiwaniu na odjazd zgodny z rozkładem podanym na przystanku oddalonym o ok. 200 m.

Pięć przystanków nie posiadało zatoczek, a na 10 przystankach były słupki z oznaczeniem informującym o przystanku i 9 przystanków z wiatami.

Na dwóch przystankach nie było rozkładów jazdy – brak ten został uzupełniony w trakcie niniejszej kontroli. Na pozostałych przystankach znajdowały się tabliczki z informacją o numerach linii i godzinach przejazdów autobusów.

Autobusy kursujące na trasach były niskopodłogowe, dostosowane dla osób niepełnosprawnych, wózków inwalidzkich i wózków dla dzieci.

Uchwałą Rady Gminy z dnia 24 maja 2016 r.³¹ określono przystanki komunikacyjne oraz warunki i zasady korzystania z przystanków, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina.

(Akta kontroli tom I: str.388-431, tom II: str.25-68, 107-113)

W okresie objętym kontrolą liczba ludności w Gminie wynosiła: 11.722 (2020 r.), 11.898 (2021 r.), 12.179 (2022 r.), 12.276 (2023 r.), 12.403 (2024 r.) i 12 535 (I półrocze 2025 r.).

W latach 2020-2025 (do 30 czerwca) liczba przystanków wzrosła z 76 do 83, tj. o 9,2% – przy wzroście liczby mieszkańców Gminy o 6,9%.

W latach 2020 – 2021 liczba przystanków wynosiła odpowiednio 76 i 78.

Wzrost liczby przystanków z 76 w 2020 r. do 81 w 2022 r. nastąpił w wyniku utworzenia przystanków na trasie Krasne – Wólka oraz w miejscowości *Krasne Kolonia Mała I i Palikówka Łącznik*.

Od 2023 r. do czasu zakończenia kontroli na terenie Gminy istniały 83 przystanki.

Liczba tras komunikacyjnych w obrębie gminy wynosiła (w dni robocze) w 2020 r. – 8, w latach 2021 - 2022 – 11, w 2023 r. – 12, w 2024 r. – 14 i w 2025 r. – 13.

Liczba kursów w ciągu doby do/i z Gminy do centrum Rzeszowa wynosiła: w 2020 r. – 120, w 2021 r. – 108, w 2022 r. i 2023 r. – 110, w 2024 r. – 121 i w 2025 – 116.

Liczba tras w latach 2020 – 2025 (30 czerwca) zwiększyła się o 61,6%, zaś liczba kursów w dni robocze zmniejszyła się o 3,3%.

W soboty/niedziele i święta – liczba tras komunikacyjnych w obrębie Gminy wynosiła średnio w latach 2020 - 2022 - 5, a w latach 2023 - 2025 - 6.

Liczba kursów na dobę do i z Gminy do centrum Rzeszowa wynosiła: w 2020 r. - 43, w latach 2021 - 2023 - 41, w latach 2024 - 2025 - 39.

Liczba tras w latach 2020 – 2025 (30 czerwca) w soboty, niedziele i święta zwiększyła się o 8,33%, zaś liczba kursów zmniejszyła się o 9,3%.

(Akta kontroli tom II: str. 170-176)

²⁹ Malawa Straż, Malawa Pętla Górna 16, Malawa Kolonia II, Zawrotka za przystankiem Strażów III pętla 12, Pętla Palikówka 08, Wólka Pętla II 03.

³⁰ Malawa Pętla Górna II 12, Strażów III Pętla 12, Strażów III Pętla, Palikówka Kościół 03, Palikówka Kościół 04, Palikówka Przycznia Grobla 03 po obu stronach ulicy, Krasne Kolonia III 09, Krasne Kolonia III 10, Krasne Mała Kolonia 01, Krasne Mała Kolonia 02, Krasne Stadion 01, Krasne Stadion 02, Wólka 2.

³¹ Nr XXIII/182/2016 w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych oraz warunków zasad korzystania z przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Krasne.

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie powstały miejsca generujące wzmożony ruch potencjalnych użytkowników transportu publicznego.

Dokonano trzykrotnych oględzin obu parkingów w dniach 31 października, 3 i 6 listopada 2025 r.

W wyniku oględzin stwierdzono, że parking nr 1 zlokalizowano w północnej części Gminy (tuż przy przebiegającej granicy z Gminą Rzeszów) przy stacji Rzeszów-Załęże będącej poza granicami Gminy. Parking posiada 20 oznaczonych miejsc, posadowionych wzdłuż ulicy, utwardzonych kostką brukową, w tym dwa miejsca dla osób niepełnosprawnych. Za parkingiem w dalszej części wykonano plac umożliwiający swobodne zawracanie pojazdów. W pierwszym dniu na parkingu było 8 samochodów, tj. 40% zapewnienia. Poza parkingiem na placu służącym do zawracania zaparkowano 4 pojazdy.

W drugim i w trzecim dniu na parkingu było po dziewięć samochodów, tj. 45% zapewnienia. Poza parkingiem na placu służącym do zawracania w drugim dniu były 2 pojazdy, a w trzecim dniu zaparkowano 4 pojazdy. Również w trzecim dniu na miejscu dla niepełnosprawnych zaparkowany był jeden pojazd.

Ponadto na parkingu w drugim i trzecim dniu oględzin znajdowały się odpowiednio 7 i 4 rowery. W bezpośrednim otoczeniu parkingu w czasie dokonywanych oględzin nie było żadnych zaparkowanych pojazdów.

Parking nr 2 zlokalizowano przy stacji PKP w Strażowie. Prowadzi do niego droga dojazdowa do stacji PKP i dalej do zabudowań Strażowa.

Parking ma kształt nieregularnego czworoboku z dwoma wjazdami/wyjazdami, utwardzony jest kruszywem kamiennym, nie posiada oznaczenia stanowisk do parkowania. Teren parkingu oznaczony jest słupkami z łańcuchem.

W wyniku trzech dokonanych oględzin sposobu i możliwości ustawienia samochodów stwierdzono, iż na parkingu może bezkolizyjnie zaparkować 20 samochodów z możliwością swobodnego wjazdu i wyjazdu.

Podczas oględzin w kolejnych dniach było odpowiednio 13, 17 i 15 samochodów, tj. odpowiednio 65%, 85% i 75% obłożenia miejsc na parkingu.

Na terenie PKP Strażów oprócz parkingu użyczanego dla Gminy znajdowały się wydzielone miejsca do parkowania.

Wzdłuż torowiska znajdował się pas z płyt betonowych (używany do przeładunku towarów z wagonów), na którym w każdym dniu oględzin było zaparkowane 1-2 samochody. W okolicy stacji na poboczach drogi były zaparkowane samochody, które nie utrudniały przejazdu.

W obu przypadkach parkingi posadowione były ok. 100 m od stacji i w obu nie było barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.

Parkingi nie miały oznaczeń Parkuj i Jedź (P+R).

Akta kontroli tom I: str. 369-387, tom II: str. 2-25, 69-99)

3.

Od 2020 r. do 2025 r. liczba pasażerów przewiezionych komunikacją autobusową wrosła i wynosiła odpowiednio: 215 207 (w 2020 r.), 232 546 (w 2021 r.), 268 747 (w 2022 r.), 270 456 (w 2023 r.), 274 205 (w 2024 r.) i 154 394 (w I półroczu 2025 r.).

Związek Gmin jako organizator publicznego transportu zbiorowego, w tym organizującego przewozy na terenie Gminy, prowadzi stały monitoring w zakresie potrzeb oraz opinii pasażerów z terenu Związku Gmin. Podczas badań pozyskuje informacje m.in. na temat: jakości usług organizowanych przez ZG PKS, poziomu zadowolenia pasażerów, a także preferowanej częstotliwości i genezy korzystania z pojazdów autobusowych obsługiwanych przez operatora.

Badania Mieszkańców regionu dotyczące wizerunku Związku Gmin wśród osób zamieszkujących Powiat Rzeszowski i gminy ościennie w innych powiatach, na terenie których działają połączenia komunikacyjne są przeprowadzane cyklicznie.

Badania przeprowadzane były w formie:

- audytu: poprzez zaplanowanie i realizację wstępnych badań diagnostycznych, pozwalające opracować rekomendacje do dalszych działań;
- badań i analiz: realizacja badań opiniotwórczych wśród zakładanej grupy docelowej, badania klientów (pasażerów w każdej związkowej gminie na przystankach autobusowych i/lub autobusach i /lub dworcu);
- etapu strategicznego: analiza danych i ich udokumentowanie w raporcie badawczym oraz prezentacja dla wójtów gmin wchodzących w skład Związku.

Oprócz pism, tj. petycji, wniosków, próśb i skarg opisanych w obszarze 1 pkt 1 Gmina nie posiadała innej dokumentacji dotyczącej satysfakcji podróżnych.

(Akta kontroli tom II: str. 114-125, 174)

4.

W zakresie działań informacyjnych i promujących korzystanie z transportu publicznego w Gminie wydawany był biuletyn informacyjny (kwartalnik) „Razem”, w którym promowano transport publiczny – m.in. poprzez artykuły wzywające do dbania o środowisko wskazując na korzystanie w tym celu z transportu publicznego, zamieszczano wywiady, w których poruszano tematy połączeń autobusowych i problemy z nimi związane, informowano o otwarciu nowej pilotażowej linii nr 46 na trasie Rzeszów – Albigowa, w celu sprawdzenia zainteresowania tą linią.

Ponadto dla klientów transportu publicznego na stronach internetowych przedstawiane były na bieżąco zmiany godzin kursów w przypadkach związanych z: ograniczeniem stacjonarnej nauki w szkołach, zmianami lub zwiększeniami ilości kursów wraz z rozkładami jazdy, informacje o wyłączonych przystankach w przypadkach zamknięcia ulic i wskazaniem alternatywnych połączeń, informacje o wprowadzeniu przystanków zastępczych, o przywróceniu rozkładów jazdy, o wprowadzeniu nowej linii nr 403, o zmianie cen biletów wraz z cennikiem, o wprowadzeniu nowych przystanków na terenie Gminy i miasta Rzeszowa oraz o modyfikacjach linii i zmianach oznaczeń numerów autobusów na istniejących liniach.

(Akta kontroli tom II: str. 127-169)

5.

W okresie objętym kontrolą Gmina poniosła koszty organizacji i zarządzania transportem publicznym (koszty dofinansowania komunikacji publicznej) w łącznej wysokości 11.043 tys. zł, z tego:

- w 2020 r. 1.801 tys. zł (całość dot. ZG PKS),
- w 2021 r. 1.812 tys. zł (z tego: ZG PKS – 1.693 tys. zł, PKA – 119 tys. zł),
- w 2022 r. 1.969 tys. zł (z tego: ZG PKS – 1.850 tys. zł, PKA – 119 tys. zł),
- w 2023 r. 2.083 tys. zł (z tego: ZG PKS – 1.930 tys. zł, PKA – 153 tys. zł),
- w 2024 r. 2.195 tys. zł (z tego: ZG PKS – 2.006 tys. zł, PKA – 182 tys. zł, MPK – 7 tys. zł),
- w l p. 2025 r. 1.183 tys. zł (z tego: ZG PKS – 1.027 tys. zł, PKA – 136 tys. zł, Gmina Miasto Rzeszów – 20 tys. zł).

Gmina w ww. okresie nie uzyskiwała wpływów z biletów komunikacji miejskiej, ani innych wpływów z tytułu funkcjonowania tej komunikacji.

Zgodnie z zawartymi porozumieniami w zakresie transportu zbiorowego na

terenie Gminy – wpływy z biletów stanowiły dochód Gminy Miasto Rzeszów.

Koszty inwestycji poniesione przez Gminę w sieć transportową w okresie 2020 r. – I połowa 2025 r. wyniosły 1.948 tys. W całości dotyczyły one zadania pt. „Budowa drogi na terenie miejscowości Krasne do stacji kolejowej Rzeszów – Załęże” (wykonanego w 2021 r.). W ramach tej inwestycji utworzonych zostało 20 miejsc postojowych, w tym 2 miejsca dla osób niepełnosprawnych oraz plac do manewrów zawracania. Wartość powstałego parkingu została wyszacowana na kwotę 63,4 tys. zł.

Koszt wykonania parkingu powstałego przy stacji PKP w Strażowie wynosił 10,2 tys. zł. Umowę najmu zawarto na okres 3 lat, z opłatą w wysokości 300 zł za miesiąc.

Poza ww. zadaniami Gmina nie prowadziła innych inwestycji dotyczących budowy parkingów w tym okresie.

Jeden wozokilometr (autobusy) kosztował Gminę:

- w 2020 r. 3,71 zł/1 km (całość dot. ZG PKS),
- w 2021 r. 3,60 zł/1 km (całość dot. ZG PKS),
- w 2022 r. 3,88 zł/1 km (całość dot. ZG PKS),
- w 2023 r. 4,16 zł/1 km (całość dot. ZG PKS),
- w 2024 r. 3,48 zł/1 km (w tym: ZTM Rzeszów – 2,17 zł),
- w I połowie 2025 r. 4,81 zł/1 km (w tym: ZTM Rzeszów – 5,27 zł).

Jeden pociągokilometr kosztował Gminę w okresie 2021 r. - I połowa 2025 r. 41,12 zł.

Przychody Gminy w kontrolowanym okresie wyniosły ogółem 442 769 tys. zł, z tego:

- w 2020 r. 68 300 tys. zł (w tym: z podatku od nieruchomości 7 525 tys. zł, z udziału w podatku dochodowym 11 887 tys. zł),
- w 2021 r. 72 237 tys. zł (w tym: z podatku od nieruchomości 7 741 tys. zł, z udziału w podatku dochodowym 14.649 tys. zł),
- w 2022 r. 71 704 tys. zł (w tym: z podatku od nieruchomości 8 217 tys. zł, z udziału w podatku dochodowym 15.537 tys. zł),
- w 2023 r. 74 154 tys. zł (w tym: z podatku od nieruchomości 8 422 tys. zł, z udziału w podatku dochodowym 12.406 tys. zł),
- w 2024 r. 99 671 tys. zł (w tym: z podatku od nieruchomości 7 565 tys. zł, z udziału w podatku dochodowym 19.231 tys. zł),
- w I p. 2025 r. 56 703 tys. zł (w tym: z podatku od nieruchomości 5 315 tys. zł, z udziału w podatku dochodowym 26 741 tys. zł).

Koszty Gminy w kontrolowanym okresie wyniosły ogółem 456 420 tys. zł, z tego:

- w 2020 r. 65 662 tys. zł,
- w 2021 r. 72 707 tys. zł,
- w 2022 r. 74 986 tys. zł,
- w 2023 r. 90 966 tys. zł,
- w 2024 r. 97 210 tys. zł,
- w I połowie 2025 r. 54 889 tys. zł.

(Akta kontroli tom II: str. 181-183)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina prawidłowo organizowała odpowiadający potrzebom mieszkańców publiczny transport zbiorowy. Na parkingach i przystankach nie było barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych. Liczba przewiezionych pasażerów wzrastała w tempie szybszym niż przyrost liczby mieszkańców. Finansowanie publicznego transportu zbiorowego dokonywane było zgodnie z zasadami ustalonymi w wyniku zawartych porozumień, umów i podjętych uchwał.

OBSZAR

3. Integracja transportu zbiorowego

1.

W okresie objętym kontrolą liczba, częstotliwość i sieć transportowa na terenie Gminy zwiększała się wraz ze wzrostem liczby ludności.

W tym okresie liczba przystanków wzrosła o 9,2%, liczba tras o 75%, a liczba kursów o 0,9%. Wraz ze wzrostem ww. czynników wzrosła liczba przewiezionych pasażerów o 26%.

Procentowy wzrost liczby przewiezionych pasażerów był w tym okresie 3,8 razy wyższy od procentowego wzrostu liczby mieszkańców (6,9%).

W I połowie 2025 r. w porównaniu do analogicznego okresu 2024 r. liczba ludności wzrosła o 132 osoby, liczba przystanków pozostała na takim samym poziomie, liczba tras zmniejszyła się o jedną, a liczba kursów o pięć (ze względu na brak kontynuacji umowy na linię 46).

W I połowie 2025 r. w stosunku do I połowy 2024 r. liczba przewiezionych pasażerów wzrosła o 18 791: z 135 603 do 154 394 osób, tj. o 13,5%.

Wójt Gminy ocenił pozytywnie współpracę z podmiotami zajmującymi się świadczeniem usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego i wyjaśnił:

W ocenie Gminy Krasne współpraca w latach 2022-2025 (I połowa) ze Związkiem Gmin „PKS” oraz z Zarządem Transportu Miejskiego w Rzeszowie układała się poprawnie, a jej efekty znacząco poprawiały dostępność transportu publicznego dla mieszkańców.

Wspólne działania pozwoliły we wskazanym okresie zapewnić mieszkańcom, w miarę możliwości, sprawną, regularną i dostępną komunikację publiczną, które przełożyły się na lepsze dopracowanie rozkładów jazdy, organizację dogodnych połączeń do Rzeszowa oraz podniesienie komfortu podróżowania.

Proces koordynacji działań związanych z transportem publicznym odbywał się poprzez bieżący kontakt telefoniczny oraz komunikację mailową. Ponadto zgodnie ze statutem Związku, Gmina poprzez swoich Delegatów do Zgromadzenia Związku Gmin „PKS” miała możliwość czynnego udziału i wpływu na organizację transportu na terenie Związku.

Jednym z istotnych, a tym samym nieodłącznym problemem, z jakim boryka się organizacja transportu publicznego, było zapewnienie pełnej punktualności kursowania. Pomimo podejmowanych wspólnych starań o zapewnienie pełnej regularności połączeń, pozostawała ona wyzwaniem, na którą wpływ miały przede wszystkim czynniki zewnętrzne niezależne od gminy Krasne, Związku Gmin „PKS”, ZTM Rzeszów i operatorów, tj. występowania korków na trasach wjazdowych oraz wyjazdowych do i z Rzeszowa, czasowe utrudnienia na trasach oraz panujące warunki atmosferyczne, zwłaszcza intensywne opady śniegu paraliżujące nie tylko funkcjonowanie komunikacji publicznej.

Drugim aspektem, któremu nie sposób sprostać jest brak możliwości dostosowania rozkładów jazdy do indywidualnych potrzeb każdego pasażera. Ze względu na charakter transportu zbiorowego oraz ograniczenia wynikające z dostępnych zasobów przewoźników, nie jest możliwe tworzenie rozkładów idealnie odpowiadających wszystkim użytkownikom.

2.

W okresie objętym kontrolą Gmina Krasne zawarła trzy porozumienia międzygminne z Gminą Miasto Rzeszów (28 sierpnia 2024 r., 1 października 2024 r. i 2 stycznia 2025 r.), których przedmiotem było prowadzenie publicznego transportu zbiorowego na terenie miejscowości Malawa. Ww. porozumienia stanowiły także, iż organizatorem transportu będzie Gmina Miasto Rzeszów, w imieniu której zadanie to realizować będzie jednostka budżetowa – Zarząd Transportu Miejskiego w Rzeszowie (ZTM), poprzez operatora – Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne (MPK).

Warunki obsługi podróżnych, ceny za usługi przewozowe, opłaty dodatkowe oraz przepisy porządkowe związane z przewozem osób i bagażu środkami komunikacji publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy określała uchwała Rady Miasta Rzeszowa z 7 lipca 2015 r.³²

Porozumienia zawarte z Gminą Miastem Rzeszów były prawidłowo realizowane w zakresie wzajemnych rozliczeń. Sposób wzajemnych rozliczeń oparty był na comiesięcznych notach księgowych wystawianych przez operatora (ZTM). Po wpłynięciu noty do Urzędu, dokument był sprawdzany pod względem merytorycznym przez Referat Infrastruktury, a następnie pod względem formalnym i rachunkowym przez Referat Finansów, Budżetu, Podatków i Opłat. Po zatwierdzeniu i zaksięgowaniu zobowiązania, dokonywana była zapłata w formie przelewu, przy zachowaniu obowiązujących terminów płatności. Analogiczne zasady stosowane były w rozliczeniach dotyczących publicznego transportu zbiorowego, którego organizatorem był Związek Gmin (operatorem PKS S.A.).

Stawki i taryfy stosowane były zgodnie z zawartymi porozumieniami i podjętymi uchwałami w tym zakresie.

Standardy jakościowe w zakresie realizacji przewozów zawarte były w porozumieniach (ZTM) oraz uchwałach (PKS) dotyczących działania publicznego transportu zbiorowego na terenie Gminy (opisane w punkcie 1 w obszarze 2 niniejszego wystąpienia).

Zasady dostępności biletów zintegrowanych oraz biletów długookresowych w publicznym transporcie zbiorowym dla mieszkańców Gminy (realizowanym przez operatora – MPK Rzeszów), były tożsame z ofertą dla mieszkańców Gminy Miasto Rzeszów. Zasady te zostały określone uchwałą Rady Miasta Rzeszowa z dnia 11 lipca 2023 r.³³ i obowiązywały w okresie trwania porozumień z Gminą Miastem Rzeszów.

(Akta kontroli tom I: str. 226-282 i tom II: str. 184-287)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

³² Uchwała Nr XIII/249/2015 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 7 lipca 2015 r. w sprawie określenia przepisów porządkowych związanych z przewozem osób, rzeczy lub zwierząt środkami publicznego transportu zbiorowego, w gminnych przewozach pasażerskich na terenie Gminy Miasto Rzeszów (Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego z 20 lipca 2015 r. poz. 2202).

³³ Uchwała Nr LXXXIII/1822/2023 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 11 lipca 2023 r. w sprawie ustanowienia ulg za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w zakresie zadania o charakterze użyteczności publicznej, w gminnych przewozach pasażerskich na terenie Gminy Miasto Rzeszów (Dziennik Urzędowy Województwa Podkarpackiego z 19 lipca 2023 r. poz. 3628).

OCENA CZĄSTKOWA

Transport zbiorowy był realizowany na poziomie zaspokajającym potrzeby mieszkańców, Organizacja i funkcjonowanie transportu publicznego w Gminie Krasne uwzględniała wzrost liczby ludności na obszarze Gminy, a częstotliwość i sieć transportowa były wystarczające do zapotrzebowania mieszkańców. Zawarte porozumienia zapewniały określone warunki obsługi, a także standardy jakościowe w zakresie realizacji przewozów, dostępności biletów zintegrowanych oraz biletów długookresowych. Były one tożsame z ofertą dla mieszkańców Gminy Miasto Rzeszów.

Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli, w związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, nie sformułowała uwag ani wniosków.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzone podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK wykonania
uwag i wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania uwagi i wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia 9 stycznia 2026 r.

Kontrolerzy

Edward Lis
Doradca ekonomiczny

/-/

Barbara Lew
Starszy inspektor k.p.

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
p. o. Dyrektor
Stefan Gados
z up.
p.o. Wicedyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Rzeszowie
/-/
Stanisław Jarzyna